OM NÅGRA *CRYPTUS*-ARTER, SÄRSKILDT *C. CURVICAUDA* THOMSON.

AF

A. ROMAN.

Bland de ichneumonider, som förliden höst visat sig i Uppsala-trakten, har isynnerhet släktet *Cryptus* FABR. förtjänat uppmärksamhet. Af dess arter, som inom Skandinavien torde uppgå till omkring 20, hafva nämligen några uppträdt betydligt allmännare än jag förut iakttagit. Främst genom sin talrikhet står *C. infumatus* THOMS., hvars honor under sept. och ett godt stycke in i okt. bokstafligen vimlat på soliga ställen, där de isynnerhet höllo till på marken kring trädstammar. En sådan massförekomst kan kanske förklaras af föregående års gynnsamma sommar, men man vore frestad tillskrifva den en liknande periodicitet i förekomsten som hos många skadeinsekter, om blott flera »svärmår» vore kända. Säkert är, att jag trots talrika exkursioner i Uppsala-trakten de senare åren (under alla årstider) endast en gång förut, i sept. 1899, sett ett ♀-exemplar af denna art, som nu plötsligen fanns i öfverflöd. Någon fjärilhärjning, som kunde lämnat värdarne till denna hösts talrika generation, har jag ej lagt märke till. Genom det rikliga materialet kunde, hvad honorna angår, artens självständighet gent emot *C. obscurus* GRAV. konstateras, då blott en karaktär, och det en färgkaraktär, någon gång vacklade. Postpetiolus (den bakom andhålen belägna delen af 1:a bakkroppssegmentet) var nämligen hos 4 ex. af 26 vid samma tillfälle fångade helt svart utan röd kant. Hanar observerades aldrig bland honorna, men på annan lokal fångades två individ. Kroppslängden är hos honan ganska variabel, 7—11,5 mm.; mina ♂-ex. mäta båda 8 mm.

I en skogsbacke åt söder, där ofvannämnda art talrikt förekom, fångades dessutom honor af *C. obscurus* (4—5 ex., det största 13,5 mm. långt), *C. latitarsis* THOMS. (4 ex., 14—16 mm. långa), intressant såsom den enda inhemska arten med breda främre tarser hos honan (gruppen *Meringopus* FÖRSTER), samt

slutligen *C. tarsoleucus* GRAV. och *C. curvicauda* THOMS. De bägge sistnämnda förtjäna en liten utredning, då ingen mig veterligen yttrat sig om den Thomsonska arten alltifrån dess kreerande år 1896. I sina *Opuscula Entomologica* fasc. XXI yttrar THOMSON, att »förmodligen 2 väl skilda species» dittills varit hopförda som *C. tarsoleucus* GRAV. och urskiljer sedan den andra arten genom följande diagnos:

»*C. curvicauda* m.: *Niger, pedibus pallide rufis, basi nigris, tarsis posticis medio pallidis, postpetiolo latitudine sua longiore, terebra recurva.* ♀. *Long. 14 mill.*

Endast funnen i Östergötland.»

De skiljande karaktärerna ligga således i baktarsernas färg samt postpetioli och äggläggarens form. Denna *Cryptus* erhöll jag i 5 ex. jämte många *tarsoleucus*-honor och fann vid närmare påseende, att de två första karaktärerna utgjorde den absolut enda märkbara skillnaden dem emellan; äggläggarens krökta form återfinns lika väl hos den äkta *tarsoleucus*. Redan denna grad af skillnad är väl liten för en god art, då sådana biologiska karaktärer som lokal och förekomsttid äro identiska. Men här-



1, 2 »*C. curvicauda*» THOMS., 3 *C. tarsoleucus* ♀, 4 d:o ♂ (abnorm), 5, 6 d:o (normal).

till kommer, att just postpetioli form och baktarsernas färg ingå bland hanarnes sekundära könskaraktärer. Både *tarsoleucus*-hanen och *curvicauda*-honan ha postpetiolus något längre än bred (hos *tarsol.*-♀ ngt bredare än lång), och bägge ha 2—4 leden på baktarserna hvita eller åtminstone blekare än 1 och 5, (*tarsol.*-♀ helröda).

Jämförelsen synes mig resultera däri, att *C. curvicauda* THOMS. ej bör anses som någon egen art, utan är en honform af *C. tarsoleucus* GRAV., som antagit ett par hanliga karaktärer. — Fig. 4 är tagen från en *tarsoleucus*-♂, som bildar ett intressant motstycke till »*curvicauda*»-♀, i det postpetioli form och baktarsernas färg äro honliga, hvarjämte kroppslängden (16 mm.) är lika med de största honornas och något större än hanarnes vanliga. Exemplaret är taget vid Uppsala i aug. förra året.